

Bruxelles, den 30.9.2020
SWD(2020) 326 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

**Rapport om retsstatssituationen 2020
Landekapitlet om Sverige**

Ledsagedokument til

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Rapport om retsstatssituationen 2020
Retsstatssituationen i Den Europæiske Union**

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 302 final} - {SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} -
{SWD(2020) 305 final} - {SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} -
{SWD(2020) 308 final} - {SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} -
{SWD(2020) 311 final} - {SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} -
{SWD(2020) 314 final} - {SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} -
{SWD(2020) 317 final} - {SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} -
{SWD(2020) 320 final} - {SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} -
{SWD(2020) 323 final} - {SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final}

DA

DA

SAMMENDRAG

Det svenske retssystem er kendetegnet ved en høj grad af opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed. For yderligere at fremme retsvæsenets uafhængighed har Sverige i en tværpolitisk undersøgelse iværksat en parlamentarisk proces med henblik på at undersøge visse elementer af den forfatningsmæssige ramme vedrørende retsvæsenet. Desuden har en nylig ændring af retsplejeloven kodificeret de regler, der gælder for sagsfordelingen. Regeringen iværksatte et lovgivningsinitiativ for at tackle udfordringerne i forbindelse med retssystemets digitalisering. Navnlig er der delvist mulighed for at gennemføre visse faser af retssagen online, både hvad angår indgivelse af sager og indgivelse af stævninger.

Ifølge undersøgelser opfattes Sverige som et af de mindst korrupte lande i EU og verden. Straffeloven kriminaliserer de fleste former for offentlig og privat korruption. Selv om der ikke findes nogen omfattende kodificeret strategi for bekæmpelse af korruption, har regeringen bebudet sin hensigt om at udarbejde en national handlingsplan for bekæmpelse af korruption. De offentlige institutioner har opbygget et omdømme, der er kendetegnet ved en gennemsigtig forvaltning og en pålidelig og velfungerende ramme for forebyggelse af korruption. Lobbyvirksomhed er ikke reguleret ved lov. En omfattende ret til information er et centralt element i den svenske tilgang til forebyggelse af korruption, og offentligt ansatte har ret til at videregive oplysninger til medierne. Der er truffet foranstaltninger til at sikre beskyttelsen af whistleblowere, og der er igangsat en undersøgelse med henblik på at vurdere behovet for ændringer i lyset af EU's direktiv (EU) 2019/1937 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten. Bestikkelse i udlandet er fortsat et risikoområde.

Sverige har en lang reguleringstradition for mediefrihed og -pluralisme. Landets retsgarantier vedrørende mediefrihed og -pluralisme udspringer af såvel forfatningsmæssige som lovgivningsmæssige rammer og ser ud til at blive gennemført fuldt ud i praksis. Den svenske medietilsynsmyndighed udsteder stærke garantier for sin uafhængighed, som er nedfældet i de forfatningsmæssige bestemmelser. Der rapporteres ikke om større problemer i forbindelse med gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab, til trods for at der ikke findes nogen specifikke regler for medievirksomheder. Sverige har også vist sig at have et solidt system til beskyttelse af journalister. De betingelser, som de svenske journalister arbejder under, skønnes at være nogle af de mest gunstige i verden. Ikke desto mindre blev der rapporteret om fysiske trusler og onlinetrusler mod journalister i 2020.

Den inklusive og strukturerede proces for udarbejdelse af lovgivning er et særligt kendetegn ved det demokratiske kontrol- og balancesystem. Den anvendes til ovennævnte undersøgelse af de forfatningsmæssige rammer for retsvæsenet. Inden for rammerne af denne proces vil en reform af proceduren for forfatningsændringer også blive betragtet som et middel til at forbedre beskyttelsen af de grundlæggende strukturer i det demokratiske system. Flere uafhængige myndigheder spiller en rolle med hensyn til at sikre de grundlæggende rettigheder, og der er iværksat en reformproces med henblik på at udvide mandatet for den nationale menneskerettighedsinstitution. Regeringen har endvidere gennemført særlige instrumenter for dialog med civilsamfundet.

I. RETSSYSTEM

Det svenske retssystem er opdelt i to afdelinger: de almindelige domstole, der består af 48 distriktsdomstole, seks appeldomstole og den øverste domstol og de almindelige forvaltningsdomstole med tolv forvaltningsdomstole, fire appeldomstole for forvaltningsretlige sager og den øverste forvaltningsdomstol. Derudover findes der to specialdomstole¹. Den nationale domstolsforvaltning — et agentur under justitsministeriet — er ansvarlig for den overordnede forvaltning af domstolene, herunder fordelingen af ressourcer, personale og udstyr. Den uafhængige dommerudvælgelseskomité² udarbejder forslag til alle udnævnelser af dommere³ på baggrund af de af regeringen udnævnte dommere⁴. Den svenske anklagemyndighed⁵ er uafhængig og adskilt fra regeringen. Det svenske advokatsamfund er en uafhængig og selvstyrende sammenslutning, der er oprettet ved lov.⁶

Uafhængighed

Graden af opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed er konsekvent meget høj. Generelt er 80 % af både borgerne og virksomhederne af den opfattelse, at domstolene og dommernes uafhængighed i Sverige enten er "meget god" eller "delvis god"⁷. Denne høje grad af opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed har generelt været stabil og er steget en anelse siden 2016 hos borgerne.

Der er indledt en reformproces med henblik på yderligere at styrke retsvæsenets uafhængighed. Regeringen oprettede efter en anmodning fra parlamentet i 2018 i februar 2020 en undersøgelseskommission⁸ om "styrkelse af beskyttelsen af demokratiet og retsvæsenets uafhængighed". Den tværpolitiske undersøgelse ledes af formanden for den øverste domstol og har mandat til at undersøge flere aspekter af den svenske ramme for retsvæsenets uafhængighed med henblik på at fremsætte forslag til lovgivningsmæssige og forfatningsmæssige ændringer⁹. Kommissionen vil undersøge, om antallet af og

¹ Arbejdsretten og handelsretten. Se CEPEJ (2020), "Study on the functioning of judicial systems in the EU Member States" (undersøgelse af retssystemernes funktion i EU-medlemsstaterne) for en beskrivelse af retsvæsenets opbygning.

² Dommerudvælgelseskomitéen består af ni medlemmer: fem nuværende eller tidligere dommere foreslået af domstolene, to jurister beskæftiget uden for retssystemet (en advokat foreslået af advokatsamfundet, den anden af den svenske sammenslutning af lokale myndigheder og regioner og det svenske agentur for offentlige arbejdsgivere) og to repræsentanter for offentligheden. Repræsentanterne for offentligheden udnævnes af parlamentet (og er sædvanligvis medlemmer af parlamentet), mens de øvrige syv medlemmer udpeges af regeringen.

³ Dommerudvælgelseskomitéen fremlægger efter en vurdering af kandidaternes kvalifikationer et begrundet forslag (en liste, hvor de typisk tre kandidater angives i prioriteret rækkefølge) for regeringen, som udnævner dommeren. Hvis regeringen agter at udvælge en kandidat, som ikke er medtaget i forslaget fra dommerudvælgelseskomitéen, skal komitéen have mulighed for at afgive en udtalelse om kandidaten. I praksis har regeringen siden 2011 — hvor den nuværende ordning trådte i kraft — altid fulgt forslaget.

⁴ Lov om udnævnelse af permanente dommere (2010:1390).

⁵ Regeringsinstrument, kapitel 12, afsnit 2.

⁶ Retsplejeloven, kapitel 8.

⁷ Figur 44 og 46, EU's resultattavle for retsområdet 2020. Opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed er kategoriseret som følger: meget lav (under 30 % af de adspurgte opfatter retsvæsenets uafhængighed som rimelig god og meget god), lav (mellem 30 og 39 %), middel (40-59 %), høj (60-75 %), meget høj (over 75 %).

⁸ Oprettelsen af en undersøgelseskommission indgår typisk i lovgivningsprocessen i Sverige, se afsnit IV.

⁹ Kommissionen vil også undersøge vedtagelsen af forfatningsændringer (se afsnit IV) og mulige begrænsninger af foreningsfriheden for terroristorganisationer. Den svenske regering, "Committee terms:

pensionsalderen for dommere ved den øverste domstol og den øverste forvaltningsdomstol bør reguleres i forfatningen¹⁰. I henhold til kommissionens mandat udspringer disse overvejelser bl.a. af Domstolens seneste retspraksis¹¹. Ifølge mandatet ville målet være at beskytte dommere mod eventuel indblanding som følge af en nedsættelse af pensionsalderen ved almindelig lov. Spørgsmålet om at regulere antallet af dommere ved begge øverste domstole vil blive vurderet i lyset af den akademiske debat på retsområdet i Sverige, i forbindelse med hvilken det er blevet antydnet, at en stigning eller et fald i antallet af dommere kan anvendes som et middel til politisk indflydelse. Derudover vil kommissionen undersøge, om den nationale domstolsforvaltnings uafhængighed bør styrkes¹². Hvis kommissionen finder frem til, at en sådan styrkelse er berettiget, har den mandat til at stille forslag om oprettelse af et domstolsråd eller af en domstolsstyrelse¹³, der hovedsagelig består af dommere, hvilket vil være i overensstemmelse med Europarådets henstillinger¹⁴. Kommissionens arbejde befinder sig på et tidligt stadium og omfatter en gennemgang af de eksisterende systemer i andre EU-medlemsstater. Resultaterne vil blive fremlagt i februar 2023. Den inklusive metode til forberedelse af en sådan reform, herunder den tværpolitiske proces, og den opmærksomhed, der er givet Domstolens seneste retspraksis, er særlig bemærkelsesværdig.

Reglerne for sagsfordelingen er blevet kodificeret. I henhold til ændringen af retsplejeloven skal sagsfordelingen ske på grundlag af objektive kriterier, der på forhånd er fastlagt af domstolen, og som ikke kan påvirke sagens udfald eller udvikling¹⁵. Dette kodificerer allerede eksisterende praksis og sikrer, at standarderne for sagsfordelingen fastsættes i lovgivningen, hvilket er i overensstemmelse med Europarådets henstillinger¹⁶. De konkrete detaljer forbundet med sagsfordelingen fastsættes fortsat i procesreglementet eller lignende domstolsstandarder¹⁷.

Kvalitet

Den nationale domstolsforvaltning har anmodet om yderligere ressourcer til at håndtere et øget antal sager. Efter en forøgelse af både politiets og anklagemyndighedens ressourcer til at styrke deres efterforskningskapacitet¹⁸ har der været en betydelig stigning i antallet af indgående straffesager ved domstolene i første instans. For at håndtere denne øgede arbejdsbyrde har den nationale domstolsforvaltning anmodet om en forhøjelse af

Strengthening the protection of democracy and the independence of the judiciary" (Kommissionsvilkår: styrkelse af demokratiets beskyttelse og retsvæsenets uafhængighed).

¹⁰ I øjeblikket gælder de almindelige regler for pensionering i henhold til jobbeskyttelsesloven for dommere.

¹¹ Domstolens dom af 24. juni 2019, *Kommissionen mod Polen*, C-619/18. Se s. 7 i kommissionsvilkårene.

¹² Undersøgelseskommissionen vil også behandle spørgsmålet om, hvorvidt det bør være muligt for den øverste domstol og den øverste forvaltningsdomstol at mødes i et særligt fælles forum i tilfælde af visse sager.

¹³ Den nationale domstolsforvaltning ledes i øjeblikket af en generaldirektør, der er udpeget af regeringen.

¹⁴ Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers of the Council of Europe, punkt 26-27.

¹⁵ Retsplejeloven, kapitel 4, afsnit 11a.

¹⁶ Europarådet anbefaler, at sagsfordelingen inden for en domstol følger på forhånd fastsatte kriterier for at sikre retten til en uafhængig og upartisk dommer. Se navnlig Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers of the Council of Europe, punkt 24; CCJE-udtalelse N19 (2016) — "The Role of Court Presidents; ENCJ Minimum Judicial Standards IV – Allocation of Cases: ENCJ Report 2013-2014" (Domstolsformændenes rolle; ENCJ's minimumsretsstandarder IV — sagsfordeling: ENCJ-rapport 2013-2014).

¹⁷ Bidrag fra Sveriges øverste domstol i forbindelse med rapporten om retsstatssituationen 2020, s. 5.

¹⁸ I 2018-19 blev der oprettet ca. 90 nye stillinger i anklagemyndigheden, herunder 40 nye anklagere.

domstolenes budget for 2021-2023¹⁹ med henblik på at dække yderligere domstolspersonale, uddannelse og reformer. Dette skal forbedre domstolenes effektivitet²⁰.

Der arbejdes på at tackle udfordringerne i forbindelse med brugen af digital kommunikation i det svenske retsvæsen. Det er fortsat kun delvist muligt at gennemføre visse faser af retssagen online i Sverige, både hvad angår indgivelse af sager og indgivelse af stævninger, og der er ingen mulighed for at overvåge faser af en sag online²¹. Der er heller ikke onlineadgang til retsafgørelser fra første instans²². For at muliggøre og lette digital kommunikation i forbindelse med retssager og forbedre servicen over for borgerne har regeringen stillet et lovforslag, der blev fremlagt i august 2019, og som bl.a. har til formål at gøre det muligt at indgive dokumenter med henblik på at rejse civile og visse andre krav online, indgive en fuldmagt i digital form og fjerne unødvendige krav til papirudgaver²³. Forslaget blev forelagt parlamentet i juni 2020. Hvis det vedtages, forventes de fleste bestemmelser at træde i kraft i januar 2021.

Effektivitet

Det svenske retssystem står ikke over for særlige effektivitetsrelaterede udfordringer til trods for et særligt stort antal indkomne administrative sager. Det svenske system klarer sig gennemsnitligt med hensyn til gennemløbstiden for både tvister i civil- og handelsretlige sager samt i administrative sager. Antallet af indkomne administrative sager er særlig højt, og antallet af verserende administrative sager er steget lidt siden 2016. Gennemførelsesprocenten for administrative sager er faldet i 2016 og 2017, men viser en positiv tendens i 2018 og bevæger sig igen mod de 100 %, og den tid, som det gennemsnitligt tager at løse administrative sager, er stadig relativt lav.²⁴ Da landet ikke blev ramt af en overordnet nedlukning, har domstolene overvejende kunnet fortsætte normalt under covid-19-pandemien med nogle aflysninger og udsættelser af høringer af hensyn til folkesundheden²⁵.

II. RAMME FOR BEKÆMPELSE AF KORRUPTION

Sverige har i det store og hele indført en lovgivningsmæssig og institutionel ramme, der skal bekæmpe og forebygge korruption. Selv om der ikke findes nogen omfattende skriftligt kodificeret strategi for bekæmpelse af korruption, agter regeringen at udarbejde en national handlingsplan for bekæmpelse af korruption. De forebyggende og repressive dimensioner af korruption behandles i flere love og andre lovbestemmelser gennem specifikke regler for offentlige organer samt gennem retshåndhavende og retlige myndigheder. Den nationale korruptionsbekæmpelsesenhed er det specialiserede anklageorgan under anklagemyndigheden, der er ansvarligt for alle strafferetlige efterforskninger i forbindelse med korruption og bestikkelse i udlandet. Den nationale politienhed for bekæmpelse af korruption under den svenske politimyndighed arbejder både med at efterforske korruption og sikre en forebyggende rolle ved at støtte forskellige offentlige myndigheder i udarbejdelsen af politikker til bekæmpelse af korruption. Andre agenturer såsom

¹⁹ Der blev anmodet om ca. 60 mio. EUR (628 mio. SEK) til domstolene med yderligere anmodninger vedvarende retshjælp og migrationsdomstole.

²⁰ National Courts Administration, "More and more cases before the country's courts" (Stadig flere sager for landets domstole).

²¹ Figur 27, EU's resultattavle for retsområdet 2020.

²² Figur 28, EU's resultattavle for retsområdet 2020.

²³ Den svenske regering, "Digital communication in court proceedings" (Digital kommunikation i retssager).

²⁴ Figur 2-15, EU's resultattavle for retsområdet 2020.

²⁵ F.eks. National Courts Administration, "Statistics due to coronavirus" (Statistikker grundet coronavirus).

rigsrevisionen, den nationale konkurrencemyndighed, det nationale kriminalpræventive råd og det finansielle politi (svensk FIU og en del af politimyndigheden) har ansvaret for forebyggelse, retsøkonomisk efterforskning og revision samt efterforskning af korruption.

Sverige scorer 85/100 på Transparency Internationals Corruption Perception Index og ligger nummer 3 i Den Europæiske Union og nummer 4 på verdensplan. Den særlige Eurobarometer-undersøgelse om korruption fra 2020 viser, at 40 % af respondenterne opfatter korruption som værende udbredt (EU-gennemsnit: 71 %), og 9 % af borgerne føler sig personligt berørt af korruption i deres dagligdag (EU-gennemsnit: 26 %)²⁶. For så vidt angår virksomheder anser 30 % af virksomhederne korruption for at være udbredt (EU-gennemsnit: 63 %), og 12 % af virksomhederne mener, at korruption er et problem for dem, når de driver virksomhed (EU-gennemsnit: 37 %). 55 % af borgerne mener, at der er tilstrækkelig mange retsforfølgelser til, at det virker afskrækkende i forhold til korruption (EU-gennemsnit: 36 %), mens 48 % af virksomhederne mener, at borgere og virksomheder, der tages i at bestikke en højtstående tjenestemand, bliver behørigt straffet (EU-gennemsnit: 31 %).²⁷

Sverige har i det store og hele indført en retlig ramme for kriminalisering af korruption. Den svenske straffelov²⁸ regulerer strafbare handlinger såsom det at modtage og yde bestikkelse, handel med magt og forsømmelig finansiering af bestikkelse. Straffen for at modtage eller yde bestikkelse kan enten være bøder eller fængsel i op til to år (forældelsesfrist på fem år). Straffen for at yde/modtage grov bestikkelse spænder fra seks måneders til seks års fængsel (forældelsesfrist på ti år). Desuden er strafbare handlinger såsom misbrug af offentligt embede eller brud på tavshedspligten reguleret i straffeloven. Loven om offentlig beskæftigelse, der blev vedtaget i 1994, giver desuden mulighed for at pålægge sanktioner for pligtforsømmelse i form af advarsler eller lønned sættelser. I henhold til loven må medarbejdere ikke deltage i aktiviteter, der kan skade tilliden til deres upartiskhed i deres arbejde, eller som kan skade myndighedens omdømme.²⁹

Selv om der ikke findes nogen omfattende kodificeret strategi for bekæmpelse af korruption, har regeringen bebudet at ville udarbejde en national handlingsplan for bekæmpelse af korruption. Handlingsplanen skal forelægges ultimo 2020, og drøftelserne med de relevante myndigheder befinder sig på et tidligt stadium. Hensigten er at gennemgå det eksisterende forebyggende arbejde og identificere behov for nye foranstaltninger mod korruption, f.eks. ved at muliggøre en mere effektiv koordinering og et mere effektivt samarbejde mellem centrale myndigheder.

Ansvar for at bekæmpe og forebygge korruption fordeles mellem flere myndigheder. Agenturet for offentlig forvaltning har siden 2017 forvaltet et nationalt netværk til bekæmpelse af korruption og gennemfører forskning og politisk koordinering, støtter god regeringsførelse og bekæmpelse af korruption.³⁰ Rigsrevisionen, hvis kompetencer omfatter ekspertise i retsøkonomisk efterforskning og revisionsekspertise, dækker både finansiell og

²⁶ Eurobarometer 502 (2020).

²⁷ Eurobarometer 482 (2019).

²⁸ Kapitel 10, afsnit 5c, i straffeloven, <https://www.government.se/press-releases/2020/01/an-up-to-date-english-translation-of-the-swedish-criminal-code/>.

²⁹ Hvis der begås bestikkelse som led i en virksomheds forretningsaktiviteter, kan virksomheden pålægges en bøde på mellem 5 000 og 500 000 000 SEK.

³⁰ Læs mere på: <http://www.statskontoret.se/var-verksamhet/myndighetsnatverket-mot-korruption/>. Agenturet afholder årligt fire til seks netværksmøder. I 2019 deltog i alt 150 offentlige myndigheder i møder arrangeret af netværket.

ikkefinansiel kontrol inden for offentlige organisationer. Det nationale kriminalpræventive råd fungerer som regeringens ekspertiseorgan inden for retssystemet³¹. Den svenske sammenslutning af lokale myndigheder og regioner (SALAR)³² har koordineret en række workshopper om forebyggelse af korruption. Desuden fungerer det finansielle politi som Sveriges finansielle efterretningsenhed (FIU) og deltager i efterforskninger under politimyndigheden. Ifølge det svenske kriminalpræventive råd (BRÅ) blev der i 2018³³ indberettet 297 tilfælde af modtaget bestikkelse og 143 tilfælde af ydet bestikkelse. Bestikkelse i udlandet er fortsat et risikoområde, da Sverige har et af de største antal multinationale selskaber pr. indbygger, og retsforfølgelsen af bestikkelse i udlandet er begrænset af kravet om dobbelt strafbarhed og kravet om virksomhedernes ansvar³⁴.

Den nationale korruptionsbekæmpelsesenhed (NACP) under anklagemyndigheden er ansvarlig for alle strafferetlige efterforskninger i forbindelse med korruption og bestikkelse i udlandet. Omkring ti anklagere og to revisorer arbejder i enheden, som udelukkende fokuserer på sager til bekæmpelse af korruption. Agenturet har stået over for udfordringer med hensyn til den tilgængelige analytiske kapacitet og ressourcer i lyset af antallet af efterforskede og retsfulgte sager, idet der er en risiko for ikke at kunne behandle en sag inden for forældelsesfristen. Den nationale politienhed for bekæmpelse af korruption (NACPU) blev oprettet med det formål at samle de nationale beføjelser til efterforskning af korruption ét sted og består af 27 medarbejdere, herunder 14 politifolk, seks civile efterforskere og fire eksperter i retsøkonomisk efterforskning. Ud over efterforskning af korruption har den også en forebyggende rolle ved at støtte offentlige myndigheder i forbindelse med udarbejdelsen af politikker til bekæmpelse af korruption. NACPU underviser også forskellige myndigheder og organisationer i Sverige i bekæmpelse af korruption.

Nogle kategorier af medarbejdere og medlemmer af parlamentet og ministre skal indsende formueangivelser. Loven (2018:1625) om visse offentlige ansattes forpligtelse til at indberette beholdninger af finansielle instrumenter indeholder bestemmelser om, at ministre og visse ansatte i offentlige myndigheder, kommuner og regioner skal indberette beholdninger af finansielle instrumenter. Ministrene skal indberette deres beholdninger af finansielle instrumenter til centraladministrationen. Medlemmer af en offentlig myndigheds ledelse er også forpligtede til at indberette oplysninger i tilfælde af, at myndigheden er i besiddelse af insiderinformation. Regeringen beslutter, hvilke offentlige myndigheder der skal være underlagt denne indberetningspligt. Disse myndigheder afgør, hvilke af deres ansatte, som ikke er en del af ledelsen, der er underlagt indberetningspligten afhængigt af deres adgang til insiderinformation. Kommunerne og regionerne afgør også, hvem af deres offentlige myndigheder der bør være omfattet af indberetningspligten. Parlamentets medlemmer skal afgive en erklæring om visse økonomiske aktiver inden for fire uger fra det første møde i Riksdagen efter valget. Oplysningerne i parlamentsmedlemmernes erklæringer opbevares i et offentligt register, der føres af rigsdagsforvaltningen. Oplysningerne slettes fra registret efter udløbet af den fulde valgperiode. Princippet om offentlig adgang til officielle dokumenter gælder også, hvilket betyder, at parlamentsmedlemmernes erklæringer også skal stilles til rådighed efter anmodning.

³¹ BRÅ-eksperter deltager i øjeblikket i en regeringsarbejdsgruppe om tavshedskulturen i svenske organisationer, navnlig om brugen og behandlingen af f.eks. whistleblowere.

³² SALAR varetager opgaver som arbejdsgiverorganisation (for alle kommuner og regioner) og som en organisation, der repræsenterer og forsvaret de lokale myndigheder.

³³ BRÅ, "Handled crimes" (Håndterede forbrydelser).

³⁴ Se også OECD (2017), "Sweden's Laws on Corporate Responsibility for International Bribery need Urgent Reform" (Sveriges lovgivning om virksomhedernes ansvar for international bestikkelse kræver en hastereform).

Der er truffet foranstaltninger til at sikre beskyttelsen af whistleblowere og tilskynde til indberetning af korrupktion. I henhold til loven om whistleblowere 2016:749 må en arbejdsgiver ikke pålægge en ansat eller en vikaransat repressalier som følge af hans eller hendes anmeldelse af alvorlige uregelmæssigheder i forbindelse med arbejdsgiverens virksomhed³⁵. Beskyttelsen består af flere dele: fri udveksling af information, tilvejebringelse af information og viden, ret til anonymitet. Ultimo maj 2019 indledte regeringen en revision med henblik på at forberede gennemførelsen af EU-direktivet om whistleblowere og vurdere, om der vil være behov for ændringer af svensk lov i forbindelse med direktivet.³⁶

Der er indført regler om "svingdørssituationer" for højtstående embedsmænd, mens lobbyvirksomhed fortsat ikke er reguleret. Loven om "svingdørssituationer" blev vedtaget i 2018³⁷ med begrænsninger for ministre, medlemmer af kabinettet og departementssekretærer, der skifter til en beskæftigelse og ansættelse i andre organisationer end myndigheder/den offentlige sektor. Denne lov finder anvendelse på overgangen til ikkestatslige aktiviteter, herunder når ministre og statssekretærer har til hensigt at påbegynde en ny ansættelse eller beskæftigelse i forbindelse med ikkestatslige aktiviteter eller oprette en virksomhed. "Ikkestatslige aktiviteter" omfatter alle de aktiviteter, hvor staten ikke er den ansvarlige myndighed. Loven finder også anvendelse på virksomheder, der er helt eller delvist statsejede. Det særlige undersøgelsesorgan — komitéen for undersøgelse af overgangsrestriktioner under kabinettet og departementssekretariatet — undersøger overgange til alle de aktiviteter, som regeringen ikke er arbejdsgiver for. Med hensyn til lobbyvirksomhed er der ikke nogen specifik forpligtelse til registrering af lobbyister eller rapportering af kontakter mellem offentlige embedsmænd og lobbyister. GRECO har bemærket, at der ikke er udarbejdet regler til regulering af kontakten til lobbyister, i takt med at stadig flere tidligere offentligt ansatte bliver lobbyister.³⁸

En omfattende ret til offentlig adgang til information er et centralt element i den svenske tilgang til forebyggelse af korrupktion. Offentlige embedsmænd har ret til at videregive oplysninger til medierne, og borgere har ret til at deltage i møder i beslutningstagende organer (parlamentet, regionsrådssamlinger) og retsmøder. Lovgivningen indeholder klart definerede begrænsninger til dette princip for at sikre et begrænset antal vigtige offentlige og private interesser³⁹.

III. MEDIEPLURALISME

Den svenske retlige ramme for mediepluralisme er baseret på de garantier, der følger af såvel de forfatningsmæssige rammer⁴⁰ og afledt ret. Ytringsfriheden er forfatningssikret i grundloven om ytringsfrihed og pressefrihed. Med hensyn til medietilsynsmyndigheden — den svenske presse-, radio- og tv-myndighed (*Myndigheten för press, radio och tv*) — er dens

³⁵ Derudover har enhver i henhold til loven om pressefrihed og grundloven om ytringsfrihed ret til straffrit at give oplysninger om et hvilket som helst emne til offentliggørelse.

³⁶ Ifølge myndighederne mangler visse bestemmelser i EU-direktiv (EU) 2019/1937 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten, tilsvarende i svensk lovgivning, f.eks. med hensyn til forpligtelsen for virksomheder af en vis størrelse til at etablere interne kanaler til indberetning af overtrædelser. Desuden beskytter direktivet en bredere gruppe mennesker end loven om whistleblowere. (Input fra Sverige til rapporten om retsstatssituationen 2020.)

³⁷ Regeringen, "Karens införs för statsråd och statssekreterare". <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/02/karens-infors-for-statsrad-och-statssekreterare/>.

³⁸ GRECO Fifth Evaluation Round – Evaluation Report.

³⁹ Loven om pressefrihed.

⁴⁰ Den svenske forfatning består af fire grundlove: regeringsinstrumentet, arveretten, pressefrihedsloven og — navnlig med hensyn til den svenske radio- og tv-komité — grundloven om ytringsfrihed.

status og beføjelser både reguleret i forfatningen⁴¹ og i loven om radio- og tv-virksomhed.⁴² Det svenske retssystem omfatter ikke sektorspecifikke love om gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab.⁴³

Sverige har indført effektive reguleringsgarantier for medietilsynsmyndighedens uafhængighed. Den svenske presse-, radio- og tv-myndighed har status som uafhængig administrativ myndighed⁴⁴. Myndigheden har en lovbestemt forpligtelse til at støtte ytringsfrihed, mangfoldighed, uafhængighed og tilgængelighed. Myndigheden omfatter to uafhængige beslutningstagende organer: den svenske radio- og tv-komité og rådet for mediestøtte. Den seneste udgave af Observatoriet for Mediepluralisme (MPM 2020)⁴⁵ konkluderer, at der er en meget lav risiko med hensyn til den svenske medietilsynsmyndigheds uafhængighed og effektivitet. I 2018 blev der iværksat en undersøgelse med henblik på at undersøge Sveriges gennemførelse af det reviderede direktiv om audiovisuelle medietjenester (AVMSD), herunder bestemmelserne om de nationale medietilsynsmyndigheders uafhængighed og effektivitet.⁴⁶ Rapporten⁴⁷ blev forelagt regeringen i august 2019. Den konkluderede, at den svenske forvaltningsmodel sikrer en høj grad af uafhængighed for alle svenske myndigheder, herunder medietilsynsmyndigheden. Ifølge rapporten og som bekræftet af repræsentanter for den svenske presse-, radio- og tv-myndighed er den vigtigste garanti fastholdt i kapitel 12, artikel 2, i regeringsinstrumentet, der fastlægger et generelt princip om svenske administrative myndigheders uafhængighed.⁴⁸ Sverige er i øjeblikket ved at gennemføre det reviderede AVMSD. Dette kan omfatte yderligere lovgivningsmæssige ændringer, der har til formål at styrke medietilsynsmyndighedens uafhængighed, navnlig i forbindelse med udnævnelsen af dens medlemmer.⁴⁹ Repræsentanterne for den svenske presse-, radio- og tv-myndighed har også givet udtryk for, at de forventer at få tildelt et større budget.⁵⁰

Sverige råder over veletablerede selvregulerende rammer inden for mediesektoren. Systemet bygger helt og holdent på frivillighed og er finansieret af fire presseorganisationer og fire radio- og tv-selskaber⁵¹. Medieombudsmanden, som er ansvarlig for behandling af klager over redaktionelt indhold i aviser, blade, radio og tv og deres websteder og sociale medier, udpeges af et udvalg, der består af den øverste parlamentariske ombudsmand, formanden for det svenske advokatsamfund og formanden for den nationale presseklub. Medieombudsmanden sikrer også, at den selvregulerende kodeks for presse-, radio- og tv-etik

⁴¹ Relevante dele af forfatningen: regeringsinstrumentet og grundloven om ytringsfrihed

⁴² radio- og tv-loven.

⁴³ Sverige ligger på en fjerdeplads på Journalister uden Grænsers internationale pressefrihedsindeks for 2020.

⁴⁴ Fastsat i regeringsinstrumentet, grundloven om ytringsfrihed og radio- og tv-loven.

⁴⁵ Observatoriet for Mediepluralisme for 2020.

⁴⁶ Der gøres opmærksom på, at det reviderede direktiv om audiovisuelle medietjenester (AVMSD) indeholder en række specifikke garantier for de nationale medietilsynsmyndigheders uafhængighed og effektivitet.

⁴⁷ Rapport fra 2019 "A modernized radio and television law — implementation of amendments to the AV Directive" (En moderniseret radio- og tv-lov — gennemførelse af ændringer til AV-direktivet).

⁴⁸ I henhold til artikel 2 heri kan ingen offentlig myndighed, herunder Riksdagen (parlamentet), eller en lokalmyndigheds beslutningstagende organ bestemme, hvilken afgørelse en forvaltningsmyndighed skal træffe i en konkret sag hvad angår udøvelsen af offentlig myndighed over for en enkeltperson eller en lokal myndighed eller hvad angår anvendelsen af lovgivningen.

⁴⁹ Bidrag fra Sverige til rapporten om retsstatssituationen 2020, punkt 28-29.

⁵⁰ Oplysninger modtaget i forbindelse med det virtuelle landebesøg i Sverige i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten om retsstatssituationen 2020.

⁵¹ Dette omfatter det svenske forbund af medieforetagender, forbundet af bladhusene, det svenske journalistforbund, den nationale presseklub, Sveriges Radio (SR), Sveriges Television (SVT), Utbildningsradion (UR) og TV4.

overholdes.⁵² Klager over medieombudsmandens afgørelser behandles af medierådet, som består af fire dommere, 16 repræsentanter for de medieorganisationer, der deltager i den selvregulerende ordning, og 12 repræsentanter for den brede offentlighed.

Hvad angår gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab indeholder det svenske retssystem ikke nogen mediespecifik lovgivning. Som anført i MPM 2020⁵³ skal alle virksomheder overholde de generelle rammer baseret på den svenske lov om økonomiske forbindelser (gennemsigtighedsloven), i henhold til hvilken virksomhederne skal være gennemsigtige med hensyn til ejerforholdene. De bør også overholde konkurrenceloven, der regulerer ejerskabskoncentrationen. I henhold til denne ordning er alle svenske virksomheder forpligtet til at underrette den svenske konkurrencemyndighed om deres ejerforhold og fremlægge årlige rapporter, som også omfatter oplysninger om ejerskab. Disse rapporter bør være offentligt tilgængelige (herunder offentliggørelse af deres websteder). På grund af den manglende mediespecifikke ramme angiver MPM 2020 imidlertid en mellemløjt risiko for gennemsigtigheden med hensyn til medieejerskab. Samtidig har der ifølge repræsentanter for den svenske presse-, radio- og tv-myndighed⁵⁴ ikke været problemer med at identificere ejere af medietjenester.⁵⁵

Sverige har indført solide rammer for journalisters beskyttelse og aktiviteter. De betingelser, som de svenske journalister arbejder under, skønnes at være nogle af de mest gunstige i verden. MPM 2020 angav en lav risiko hvad redaktionel autonomi i Sverige angår.⁵⁶ I denne henseende regulerer loven om pressefrihed autonomien ved udnævnelse og afskedigelse af chefredaktører. Derudover har et stort antal medie- og journalistorganisationer udviklet selvregulerende initiativer vedrørende redaktionel uafhængighed. Med hensyn til ærekrænkelse er fængsling blandt de planlagte sanktioner for ærekrænkelse og fornærmelse begået gennem trykte og audiovisuelle medier i overensstemmelse med loven om pressefrihed (kapitel 7) og grundloven om ytringsfrihed (kapitel 5) sammenholdt med den svenske straffelov.⁵⁷ Som anført af Det Internationale Presseinstitut⁵⁸ forekommer der imidlertid sjældent strafferetlige retsforfølgelser grundet ærekrænkelse, der involverer medier, i Sverige. Dette skyldes de omfattende krav til gennemførelse af sådanne sager, der er nævnt i ovennævnte retsakter. Nogle kilder, herunder Journalister uden Grænser⁵⁹ og det svenske kriminalpræventive råd (BRÅ)⁶⁰, har dog rapporteret, at nogle journalister oplever trusler som følge af deres professionelle aktivitet. Antallet af journalister, der er blevet udsat for fornærmende eller nedsættende bemærkninger, er faldet fra 80 % i 2013 til omkring 70 % i 2019.⁶¹ I 2019 indberettede Europarådets Platform til fremme af beskyttelse af journalistik

⁵² Findes på: <https://medieombudsmannen.se/about-the-media-ombudsman/code-of-ethics-for-press-radio-and-television-in-sweden/#>.

⁵³ Observatoriet for Mediepluralisme for 2020.

⁵⁴ Oplysninger modtaget i forbindelse med det virtuelle landebesøg i Sverige i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten om retsstatssituationen 2020.

⁵⁵ Det skal bemærkes, at medlemsstaterne i henhold til det reviderede AVMSD tilskyndes til at vedtage lovgivningsmæssige foranstaltninger, i henhold til hvilke medietjenesteudbydere, der hører under deres jurisdiktion, skal give adgang til oplysninger om deres ejerforhold, herunder om de reelle ejere.

⁵⁶ Observatoriet for Mediepluralisme for 2020.

⁵⁷ Oversigt over afkriminalisering af ærekrænkelse (2020).

⁵⁸ Det Internationale Presseinstitut, Media Laws Database, findes på: <http://legaldb.freemedia.at/legal-database/>.

⁵⁹ Journalister uden Grænser, Sverige.

⁶⁰ BRÅ, "Threats and violence" (Trusler og vold).

⁶¹ JMG, "Continued hatred and threats against Swedish journalists" (Fortsat had og trusler mod svenske journalister).

og journalisters sikkerhed⁶² ingen advarsler vedrørende Sverige. I 2020 blev tre advarsler om både fysiske og onlineangreb på journalister offentliggjort på platformen.⁶³ Den svenske politimyndighed har iværksat særlige foranstaltninger relateret til de grundlæggende rettigheder og friheder, herunder forbrydelser mod journalister. Dette omfatter oprettelse af nationale kontaktpunkter, yderligere personale til støtte for ofre for sådanne forbrydelser og tildeling af yderligere midler⁶⁴ til bedre efterforskning af forbrydelser mod demokratiet og hadforbrydelser.⁶⁵ En undersøgelsesformand⁶⁶, der blev udpeget af regeringen i maj 2020, er i øjeblikket bl.a. i færd med at gennemgå den strafferetlige beskyttelse af visse vitale funktioner i samfundet, herunder journalister. I forbindelse med denne proces forventes det at blive undersøgt, om der bør overvejes yderligere lovgivningsmæssige garantier vedrørende ytringsfrihed.⁶⁷ Desuden nyder journalister godt af en solid ramme for adgang til oplysninger. Ifølge MPM 2020⁶⁸ er de retlige bestemmelser om adgang til oplysninger og begrænsninger med hensyn til beskyttelse af privatlivets fred og fortrolighed klart defineret, og interessenter, herunder den svenske medieombudsmand, mener, at denne ret respekteres fuldt ud og gennemføres i praksis.⁶⁹

IV. ANDRE INSTITUTIONELLE SPØRGSMÅL VEDRØRENDE DEN DEMOKRATISKE KONTROL OG BALANCE

Sverige har et parlamentarisk etkammersystem, hvor et lovgivningsråd sikrer en forudgående forfatningsmæssig prøvelse, mens domstolene kan foretage en efterfølgende forfatningsmæssig prøvelse i konkrete sager. Parlamentet eller regeringen kan fremsætte lovgivningsforslag, idet sidstnævnte forelægger langt de fleste forslag i praksis. Justitskansleren, den parlamentariske ombudsmand og ligestillingsombudsmanden spiller en vigtig rolle i systemet med demokratisk kontrol og balance.

Vedtagelsen af lovgivning er kendetegnet ved en særlig inklusiv proces. Forberedelsen af lovgivningen indledes med undersøgelsesfasen, hvor det pågældende område først skal analyseres og evalueres — almindeligvis af embedsmænd fra det ansvarlige ministerium, en undersøgelseskommission, der arbejder uafhængigt af regeringen, eller en undersøgelsesformand (enmandsundersøgelse)⁷⁰. Undersøgelsen munder ud i et udkast til et lovgivningsforslag. Som krævet i forfatningen⁷¹ skal de berørte myndigheder og interessenterne i en standardperiode på tre måneder have lejlighed til at udtale sig, hvilket

⁶² Europarådet, Platform til fremme af beskyttelse af journalistik og journalisters sikkerhed — Sverige.

⁶³ De indberettede sager vedrørte: trusler mod og hadefuld tale på de sociale medier (herunder dødstrusler) mod en tegner efter en offentliggørelse af en satirisk illustration, drabet på chefredaktøren for onlinenyhedsmagasinet Balochistan Times (den indledende obduktion var inkonklusiv, og det kan ikke udelukkes, at dødsfaldet bundede i hans professionelle aktivitet) og angrebet på en blogger af tjetjensk oprindelse, som sandsynligvis er forbundet med hans aktiviteter på internettet.

⁶⁴ Omkring 970 000 EUR (10 mio. SEK).

⁶⁵ Bidrag fra Sverige til rapporten om retsstatssituationen 2020, punkt 33-36.

⁶⁶ Sveriges regering, "The government is holding talks with the media industry and the police about threats and hatred against journalists" (Regeringen er i dialog med mediebranchen og politiet om trusler og had mod journalister).

⁶⁷ I den forbindelse gøres der opmærksom på, at Europarådet i overensstemmelse med europæiske standarder har anbefalet en omfattende lovgivningsmæssig ramme, der gør det muligt for journalister og andre medieaktører at bidrage effektivt til den offentlige debat uden frygt. CM/REC(2016)4 fra Europarådets Ministerkomité.

⁶⁸ Observatoriet for Mediepluralisme (2020).

⁶⁹ Oplysninger modtaget i forbindelse med det virtuelle landebesøg i Sverige i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten om retsstatssituationen 2020.

⁷⁰ Riksdag, "Making Laws" (Udarbejdelse af love).

⁷¹ Regeringsinstrument, kapitel 7, afsnit 2.

sker gennem den såkaldte henvisningsprocedure. Forslaget fremlægges for de berørte myndigheder og interessenter, men også andre organisationer eller personer kan udtale sig. Det pågældende forslag og udtalelserne offentliggøres på regeringens websted. På grundlag af resultatet af undersøgelsen og henvisningsproceduren udarbejder regeringen et lovforslag. Denne proces omfatter udarbejdelse af en konsekvensanalyse, som skal forelægges for det svenske råd for bedre regulering i forbindelse med forslag, der har indvirkning på virksomhedernes arbejdsvilkår eller konkurrenceevne.⁷² Undersøgelseskommissionen vedrørende "Styrkelse af demokratiets beskyttelse og retsvæsenets uafhængighed" er et godt eksempel på betydningen af en sådan inklusiv proces for følsomme områder såsom retsstatsprincippet. Den varetager repræsentationen af forskellige politiske partier og dommere og ledes af formanden for den øverste domstol. Kommissionens tidsmæssige ramme forhindrer også, at denne proces gennemføres under stramme tidsfrister, og resultaterne forventes at foreligge i 2023.

Lovgivningsrådet har ansvaret for den forudgående forfatningsmæssige prøvelse af love. Inden forelæggelse for parlamentet behandler lovgivningsrådet, der består af tidligere og nuværende dommere ved den øverste domstol og den øverste forvaltningsdomstol⁷³, lovforslag fra regeringen og afgiver en ikkebindende udtalelse om forslaget overensstemmelse med forfatningen og retssystemet som helhed, hvilket sikrer, at retsstatsprincipperne overholdes⁷⁴. Et udvalg i *Riksdagen* (parlamentet) kan også anmode om en udtalelse fra lovgivningsrådet. Selv om Sverige ikke har en forfatningsdomstol, kan alle domstole kontrollere lovgivningens forenelighed med forfatningen eller overordnede vedtægter, når de træffer afgørelse i konkrete sager, og skal undlade at anvende eventuelle uforenelige bestemmelser (dette kaldes standardvurdering). Hvis en lov blev vedtaget i strid med lovgivningsrådets udtalelse, kan domstolene tage hensyn til dette i forbindelse med standardvurderingen⁷⁵.

Sverige overvejer en reform af proceduren for forfatningsændringer. I øjeblikket kan forfatningsændringer vedtages med simpelt flertal, men kræver to på hinanden følgende afgørelser fra parlamentet med et parlamentsvalg mellem disse afgørelser⁷⁶. Ud over reformen af retsvæsenet vil undersøgelseskommissionen vedrørende "Styrkelse af demokratiets beskyttelse og retsvæsenets uafhængighed" også undersøge en række mulige ændringer af den måde, hvorpå forfatningsændringer vedtages. Ifølge kommissionens mandat er dette under overvejelse i lyset af den seneste udvikling i andre lande, der viser, hvor vigtigt det er at sikre en solid beskyttelse af de grundlæggende strukturer i det demokratiske system⁷⁷. Navnlig vil undersøgelseskommissionen undersøge, om der er behov for et kvalificeret flertal, om der bør stilles krav om, at afgørelsen træffes af et mindsteantal parlamentsmedlemmer, og om det valg, der afholdes mellem de to afgørelser, skal være et ordinært valg. Resultaterne af denne del af undersøgelsen vil også foreligge i 2023.

⁷² En beslutning om ikke at foretage en konsekvensanalyse skal begrundes, jf. bekendtgørelsen (2007: 1244) om konsekvensanalyser i forbindelse med bestemmelser. Efter høring af rådet om bedre regulering, se bekendtgørelsen (2011: 118) om myndigheder, der modtager en udtalelse fra rådet om bedre regulering.

⁷³ Medlemmerne udnævnes typisk for et år efter de principper, der fastsættes af domstolene.

⁷⁴ Der kan gøres undtagelser for lovgivning, hvor en undersøgelse foretaget af rådet ville være uden betydning, eller hvor det ville forsinke processen på en sådan måde, at det ville medføre alvorlig skade.

⁷⁵ Bidrag fra Sveriges øverste domstol i forbindelse med rapporten om retsstatssituationen 2020, s.15.

⁷⁶ Regeringsinstrument, kapitel 8, afsnit 14.

⁷⁷ Den svenske regering, "Committee terms: Strengthening the protection of democracy and the independence of the judiciary" (Kommissionsvilkår: styrkelse af demokratiets beskyttelse og retsvæsenets uafhængighed), s. 2-5.

Flere uafhængige myndigheder spiller en rolle i sikringen af de grundlæggende rettigheder. Ligestillingsombudsmanden er den svenske nationale menneskerettighedsinstitution og det svenske ligestillingsorgan, der i 2011 opnåede "B"-status fra FN's globale alliance af nationale menneskerettighedsinstitutioner (GANHRI) for så vidt angår overholdelsen af FN's Parisprincipper, da dens mandat er begrænset til ligestillings spørgsmål og ikke dækker menneskerettigheder mere generelt⁷⁸. I 2018 iværksatte regeringen en undersøgelse med henblik på at udarbejde et forslag til oprettelse af en national menneskerettighedsinstitution med et fulgyldigt menneskerettighedsmandat. Undersøgelserapporten blev fremlagt i 2019⁷⁹ og har været genstand for en høring. Sverige meddelte i sin regeringserklæring i 2019 formelt, at der vil blive oprettet en national menneskerettighedsinstitution⁸⁰. Det europæiske netværk af nationale menneskerettighedsinstitutioner (ENNHRI)⁸¹ har fremsat bemærkninger til undersøgelsesrapporten og understreget behovet for at sikre tilstrækkelige garantier for den nye institutions uafhængighed og offentlige ansvarlighed. Desuden fører både parlamentets ombudsmænd (udnævnt af og fungerende på vegne af parlamentet) og justitskansleren (udnævnt af og fungerende på vegne af regeringen) tilsyn med offentlige myndigheders anvendelse af love og andre bestemmelser, herunder af domstole og dommere. Begge institutioner kan indlede disciplinærsager mod højere embedsmænd, herunder dommere⁸², og kan afgive ikkebindende udtalelser om en offentlig myndigheds eller domstols behandling af en sag (dette vedrører kun en domstols eller en dommers anvendelse af love og procedurer og ikke indholdet af en retsafgørelse). I februar 2020 besluttede parlamentet at få udført en parlamentarisk undersøgelse af de parlamentariske ombudsmænds forfatningsmæssige status, beføjelser og aktiviteter, som skal forelægges i maj 2022⁸³.

Regeringen har indført særlige instrumenter for dialog med civilsamfundet. Sverige anses for at have et åbent civilsamfund⁸⁴. Regeringen har siden 2017 fulgt en særlig metode for forskellige former for dialog med civilsamfundet, der kaldes "*sakråd*" (forum for tematisk høring)⁸⁵, og et nationalt organ for dialog og høring mellem regeringen og civilsamfundet, der blev oprettet i 2018, udgør et forum for struktureret samarbejde og fælles problemløsning⁸⁶.

⁷⁸ Bidrag fra det europæiske netværk af nationale menneskerettighedsinstitutioner i forbindelse med rapporten om retsstatssituationen 2020, s. 215.

⁷⁹ Den svenske regering, "Proposal for a national institution for human rights in Sweden" (Forslag om en national institution for menneskerettigheder i Sverige).

⁸⁰ Den svenske regering, regeringserklæring af 10. september 2019, s.18.

⁸¹ Det europæiske netværk af nationale menneskerettighedsinstitutioner, "Regarding the consultation on the proposal for the establishment of a National Human Rights Institution in Sweden" (Vedrørende høringen om forslaget om oprettelse af en national menneskerettighedsinstitution i Sverige) (Ds 2019:4).

⁸² Med undtagelse af dommere ved den øverste domstol, som er fritaget for kravet om disciplinært ansvar, men som kan gøres til genstand for retsforfølgelse for så vidt angår en kriminel handling begået under udøvelsen af deres hverv. En særskilt ordning finder anvendelse på sådanne sager, hvilket betyder, at sagerne undersøges af den øverste domstol efter indledning af sagen ved de parlamentariske ombudsmænd eller justitskansleren.

⁸³ Riksdag, "Inquiry on the review of the Parliamentary Ombudsmen (JO)" (Undersøgelse af revisionen af de parlamentariske ombudsmænd).

⁸⁴ CIVICUS-score, idet scoren er inddelt i fem kategorier: åben, snæver, hindret, undertrykt og lukket.

⁸⁵ Den svenske regering, "Sakråd".

⁸⁶ *Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället.*

Bilag I: Liste over kilder i alfabetisk rækkefølge*

* Listen over indkomne bidrag i forbindelse med høringen om rapporten om retsstatssituationen 2020 kan findes på (COM-websted).

BRÅ, Handled crimes. <https://www.bra.se/statistik/kriminalstatistik/handlagda-brott.html>.

BRÅ, Reported crimes. <https://www.bra.se/statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html>.

BRÅ, Threats and violence. <https://www.bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2015-04-29-hot-och-vald.html>.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2020), 2020 Media pluralism monitor. <https://cmpf.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

CEPEJ (2020), Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States.

CIVICUS, Monitor tracking civic space: Sweden. <https://monitor.civicus.org/country/sweden/>.

Den Europæiske Unions Domstol, dom af 24. juni 2019, Kommissionen mod Polen, C-619/18.

Europa-Kommissionen (2020), EU's resultattavle for retlige anliggender.

Europarådet, Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists – Sweden. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/sweden>.

Europarådet: Consultative Council of European Judges – CCJE (2016), Opinion No. 19 on the role of Court Presidents.

Europarådets Ministerkomité (2010), Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers on judges: independence, efficiency and responsibilities.

Europarådets Ministerkomité (2016): Recommendation CM/REC(2016)4 Ministers on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors.

European Network of Councils for the Judiciary — ENCJ (2014), Minimum Judicial Standards IV — Allocation of Cases: ENCJ Report 2013-2014.

European Network of National Human Rights Institutions (2019), Re: Consultation on the proposal for the establishment of a National Human Rights Institution in Sweden (Ds 2019:4).

European Network of National Human Rights Institutions (2020), Contribution to the stakeholder consultation for the 2020 Rule of Law Report.

Generaldirektoratet for Kommunikation (2019), Flash Eurobarometer 482: Businesses' attitudes towards corruption in the EU.

Generaldirektoratet for Kommunikation (2020), Special Eurobarometer 502: Corruption.

GRECO (2018), Fifth Evaluation Round — Evaluation Report on Sweden on preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies.

JMG, Continued hatred and threats against Swedish journalists. <https://jmg.gu.se/aktuellt/Nyheter/Nyheter+detalj/fortsatt-hat-och-hot-mot-svenska-journalister.cid1637975>.

National Courts Administration (2020), More and more cases before the country's courts. <https://www.domstol.se/domstolsverket/nyheter/2020/02/allt-fler-mal-till-landets-domstolar/>.

National Courts Administration, Statistics due to coronavirus. <https://www.domstol.se/om-sveriges-domstolar/statistik-styrning-och-utveckling/statistik/statistik-med-anledning-av-coronaviruset/>.

OECD (2017), Sweden's Laws on Corporate Responsibility for International Bribery need Urgent Reform. <http://www.oecd.org/corruption/sweden-s-laws-on-corporate-responsibility-for-international-bribery-need-urgent-reform.htm>.

Reporters without Borders, Sweden. <https://rsf.org/en/sweden>.

Riksdag (2020), Inquiry on the review of the Parliamentary Ombudsmen (JO). <https://www.riksdagen.se/sv/press/pressmeddelanden/2020/feb/21/utredning-om-oversyn-av-riksdagens-ombudsman-jo/>.

Riksdag, Making Laws. <https://www.riksdagen.se/en/how-the-riksdag-works/what-does-the-riksdag-do/makes-laws/>.

Statskontoret, The authority network against corruption. <http://www.statskontoret.se/var-verksamhet/myndighetsnatverket-mot-korruption/>.

Swedish Government (2019), Government declaration 10 September 2019. <https://www.government.se/speeches/20192/09/statement-of-government-policy-10-september-2019/>.

Swedish Government (2020), Committee terms: Strengthening the protection of democracy and the independence of the judiciary. <https://www.regeringen.se/4915d2/contentassets/2399f42ba83d48f4ad2e5ebb3ddb0e21/forstarkt-skydd-for-demokratin-och-domstolarnas-oberoende-dir-2020-11.pdf>.

Swedish Government (2020), Digital communication in court proceedings. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2020/06/prop.-201920189>.

Swedish Government (2020), Input from Sweden for the 2020 Rule of Law Report.

Swedish Government (22 February 2018), *Karens införs för statsråd och statssekreterare*. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/02/karens-infors-for-statsrad-och-statssekreterare/>.

Swedish Government, Proposal for a national institution for human rights in Sweden.

Swedish Government, *Sakråd*. <https://www.regeringen.se/sakrad/>.

Swedish Government, The government is holding talks with the media industry and the police about threats and hatred against journalists. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/02/regeringen-haller-samtal-med-mediebranschen-och-polisen-om-hot-och-hat-mot-journalister/>.

Swedish Supreme Court (2020), Contribution to the stakeholder consultation for the 2020 Rule of Law Report.

UN Office on Drugs and Crime, goAML (Anti-money-laundering system). <https://www.unodc.org/unodc/en/global-it-products/goaml.html>.

Virtuelt landebesøg i Sverige i forbindelse med rapporten om retsstatssituationen 2020.

Bilag II: Landebesøg i Sverige

Kommissionens tjenestegrene afholdt i juni 2020 virtuelle møder med:

- Agenturet for offentlig forvaltning
- Undersøgelseskommissionen om domstolenes uafhængighed
- Lovgivningsrådet
- Myndigheden for økonomisk kriminalitet
- Finansministeriet
- Justitsministeriet
- Den nationale domstolsforvaltning
- Justitskanslerens kontor
- Statsministerens kontor
- Presse-, radio- og tv-myndigheden
- Presseombudsmanden
- Anklagemyndigheden
- Den øverste forfatningsdomstol
- Den øverste domstol
- Den svenske dommersammenslutning
- Det svenske advokatsamfund
- Det svenske journalistforbund
- Transparency International Sweden

* Kommissionen holdt endvidere en række horisontale møder med følgende organisationer:

- Amnesty International
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- Konferencen af Europæiske Kirker
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- European Centre for Press and Media Freedom
- Det Europæiske Borgerforum
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- ILGA-Europe
- Den Internationale Juristkommission
- Den Internationale Helsingforsføderation for Menneskerettigheder
- Det Internationale Presseinstitut
- Platformen for livslang læring
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute
- Journalister uden Grænser
- Transparency International EU